

СТВОРЕННЯ БЕЗПЕРЕШКОДНОГО ДОСТУПУ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО БУДІВЕЛЬ І СПОРУД: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Люди з інвалідністю – повноцінні члени суспільства, які потребують державної допомоги та суспільної поваги і розуміння їх особливих проблем. Серед таких людей багато осіб, що справили визначне значення на історію людства, варто згадати хоча б Ф. Рузвельта – Президента США, який своєю діяльністю впливав на хід Другої світової війни. Саме тому державна політика у даному напрямі потребує конструктивного підходу до цієї особливої категорії людей, що у першу чергу пов'язане із удосконаленням законодавства.

Потрібно констатувати, що на сьогодні в Україні склалася складна ситуація зі створенням безперешкодного середовища для осіб з інвалідністю. Необхідність розв'язання цього питання посилюється тим, що внаслідок проведення антитерористичної операції в країні збільшується чисельність людей з порушеннями опорно-рухового апарату та зору[1].

Люди з обмеженими фізичними можливостями становлять вагомую частку українського суспільства, його творчого та інтелектуального потенціалу. За офіційними даними, станом на жовтень 2014 року в Україні налічувалося близько 2,8 млн. осіб з інвалідністю, з них понад 16 тисяч дітей-інвалідів віком до 18 років. Тому забезпечення умов для безперешкодної участі інвалідів у громадському і культурному житті, створення для них можливостей мистецької та інтелектуальної творчості, доступу до надбань культури і мистецтва становлять важливий складовий елемент успішного розвитку всього українського суспільства [2, с. 4].

Відповідно до Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю [3]. Україна взяла на себе зобов'язання вживати належних заходів для забезпечення особам з інвалідністю доступу нарівні з іншими громадянами до об'єктів фізичного оточення, транспорту, інформації, засобів, зв'язку тощо. Ці заходи повинні включати, зокрема, виявлення й усунення перепон і бар'єрів, що

перешкоджають забезпеченню доступності за принципами універсального дизайну, і поширюватися на будинки, дороги, транспортні засоби, інші внутрішні та зовнішні об'єкти. Зазначена вимога передбачена Законом України „Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні”, яким, зокрема, передбачено необхідність створення безперешкодного середовища для осіб з інвалідністю в Україні. Цим Законом не допускається планування та забудова населених пунктів, формування мікрорайонів, проектування, будівництво та реконструкція об'єктів фізичного оточення без пристосування для використання особами з інвалідністю[1].

Погоджуємось із законотворцями у тому, що попри це на сьогодні значна частина будівель, споруд та об'єктів залишаються не пристосованими до потреб осіб з інвалідністю. Це зумовлено, зокрема, тим, що в більшості нормативно-правових актів з питань архітектурної діяльності та будівництва недостатньо чітко викладено положення щодо необхідності врахування потреб осіб з інвалідністю. Відповідні положення законодавства та державні будівельні норми містять лише певний комплекс вимог для створення безперешкодного середовища для людей з інвалідністю і стосуються тільки нового будівництва, капітального ремонту та реконструкції. У зв'язку з цим необхідно посилити вимоги щодо забезпечення доступності для осіб з інвалідністю територій населених пунктів, житлових і громадських будинків і споруд та виконання відповідних норм у будівельній, містобудівній та архітектурній діяльності [1].

З метою вирішення означених вище проблем у Верховній Раді України зареєстровано законопроект 6536 від 01.06.2017 р. про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення вимог законів України, спрямованих на створення безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю до будівель і споруд, що наразі є ключовим елементом правовстановлюючої практики у даній сфері і формує встановлення ефективного механізму контролю за дотриманням вимог законодавства щодо необхідності створення безперешкодного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Також варто додати, що на виконання статті 4 Указу Президента України від 03.12.2015 № 678 „Про активізацію роботи щодо забезпечення прав людей з інвалідністю” та рекомендацій Комітету ООН з прав

інвалідів стосовно первинного звіту України про стан реалізації положень Конвенції про права інвалідів і Факультативного протоколу до неї та підпункту 5 пункту 105 розділу „Створення ефективної системи запобігання та протидії дискримінації” Плану заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р., вказаним вище законопроектом передбачено у відповідних законодавчих актах слово „інвалід” (вживання якого згідно з Конвенцією про права осіб з інвалідністю вважається дискримінаційним) в усіх відмінках і числах замінити словами „особа з інвалідністю” у відповідних відмінках і числах [1].

Таким чином, зазначені перспективи удосконалення нормативно-правового забезпечення створення безперешкодного середовища для осіб з інвалідністю заповнюють законодавчі прогалини у деякі закони, зокрема у норми Кодексу України про адміністративні правопорушення та законів України „Про регулювання містобудівної діяльності”, „Про архітектурну діяльність”, „Про основи містобудування”, чим може бути створений обов’язок забудовника враховувати життєві потреби людей з інвалідністю у процесі зведення будівель і споруд.

Література

1. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення вимог законів України, спрямованих на створення безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю до будівель і споруд. Зареєстрований у секторі законопроектів Верховної Ради України 01 червня 2017 р. під № 6536 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=61942.

2. Національна доповідь «Участь осіб з інвалідністю в культурному житті, проведенні дозвілля та відпочинку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245064214.

3. Конвенція про права інвалідів : ратифікована Законом України «Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів та факультативного протоколу до неї» від 16 грудня 2009 р. № 1767-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.